

Oma arki : pelit

Jaksosuunnitelma 5.lk

POM2SKS/STN

Sallamaria Salonkari & Maiju-

Riikka Koponen

JAKSOSUUNNITELMA 5. LUOKALLE

Sallamaria Salonkari & Maiju-Riikka Koponen

1. Jakson esittely

Koko vuoden teemaksi on ajateltu omaa arkea. Teeman myötä halutaan tuoda käsitöiden tekemistä lähemmäksi omaa elämää. Lisäksi ajatellaan, että tehdään jotain hyödyllistä ja käyttökelpoista, sellaista mistä on oppilaille itselleen hyötyä. Vuosisuunnitelmaan sisältyvillä käsityöprojekteilla on omat tarkennetut teemansa. Tämän jakson teemana on yhteinen tekeminen: pelit. Jakso sisältää kuusi kahden oppitunnin kertaa. Jakson avulla harjoitellaan kokonaista käsityöprojektia, jossa tulee yhdistää kovia ja pehmeitä materiaaleja. Lisäksi oppilailta vaaditaan mm. suunnittelutaitoa, ongelmanratkaisutaitoa, esteettisiä taitoja ja teknisiä taitoja (Kojonkoski-Rännäli, 2009). Näitä voidaan harjoittaa juuri kokonaisessa käsityöprosessissa.

Jakson aikana opetusta tulee vain hieman ja se on enemmän yksilöllistä. Nämä opetustuokioiden lähinnä motivoivia ja prosessiin valmistavia. Tarkoituksena on auttaa lasta hahmottamaan työn kokonaisuutta. Oppilaiden on saatava erilaisia malleja, joiden avulla pystyvät itse tuottamaan jotain (Kojonkoski-Rännäli, 2009). Opetustuokioiden aikana opetus on opettajajohtoista, mutta oppilaita pyritään herättelemään työn ideaan kysymällä monipuolisesti kysymyksiä esitetyistä asioista. Pyritään siihen, että oppilaat ajattelevat ja ideoivat itse tekemisiään sekä selvittävät myös mahdollisesti tulevia ongelmakohtia ja –tilanteita. On tärkeää, että oppilas saa valita itse suunniteltavan työnsä sekä työstää sitä omien ratkaisujen pohjalta (Kopo, Kivioja & Lampela, 2014). Tämä luo pohjaa halulle oppia ja etsiä tietoa.

Oppilaiden töiden toteutuksen aikana opettajan rooli korostuu oppilasta ohjaavana. Oppilaat saavat pyytää apua työvaiheiden työstämiseen, mutta opettaja pyrkii ensisijaisesti suuntaamaan oppilasta löytämään ratkaisun ongelmaansa jo opitusta suuntaa antavien kysymysten avulla. Lisäksi oppilaita kannustetaan pohtimaan työn vaiheita mahdollisuuksien mukaan muiden oppilaiden kanssa.

2. Jakson integrointi muihin oppiaineisiin

Jakson aihe yhteinen tekeminen ja pelit, suunnitelmasta riippuen, voi integroitua esimerkiksi matematiikkaan tai liikuntaan. Oma arki –teema nivoutuu terveystiedon oppiaineeseen, mikä

sisältyy alakoulun puolella ympäristötietoon. Oppilaat lähestyvät työtään pohtimalla arjesta löytyviä kiinnostuksen kohteita sekä heille mieluisia ja tärkeitä asioita. Tarkoituksena on myös löytää tarpeellisia asioita, joita oppilaat voisivat itse toteuttaa. Pyritään siihen, että jokainen työstää jotain mistä hyötyy ja mille on käyttöä omassa arjessa.

3. Jakson tavoitteet

Tavoitteena on suunnitella pienimuotoinen työ, jossa yhdistyy kovia ja pehmeitä materiaaleja. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) 3-6 vuosiluokan sisältöalueisissa toteutukseen kuuluu tietämys materiaaleista ja työmenetelmistä, sekä näiden soveltamista. Tämä työ tarjoaa juuri sitä: oppilaat pääsevät hyödyntämään jo oppimaansa suunnittellessaan töidensä kulkua.

Suunnittelun tavoitteena on ideoida itselle mielekäs työ. Suunnittelulla motivoidaan oppilaita valitsemaan itselle mieleisiä materiaaleja. Näin toteutuu oppilaan kiinnostuksen vahvistaminen käsin tekemistä kohtaan. Lisäksi oppilas saa valtuuksia itse päättää työstää, eikä kaikkien tarvitse tehdä tismalleen samanlaista työtä. Suunnitteluun johdattelleva ideoinnin on myös tarkoitus olla motivoivaa. Suunnitelmat kirjataan ylös, jotta niiden pohjalta oppilaat pääsevät seuraamaan työnsä etenemistä.

Toteutuksen aikana oppilaat pääsevät toteuttamaan työtään henkilökohtaisen suunnitelman mukaan. Toteutuksessa tavoitteena on hyödyntää ja kerrata jo opittuja asioita. Tarkoituksena on rohkaista oppilaita luottamaan omiin käden taitoihin ja antaa mahdollisuuksia omannäköisen työn tekemiseen.

4. Jakson eteneminen

Jakso pitää sisällään neljä kahden neljän oppitunnin kertaa.

Pvm / klo	Oppimisprosessin eteneminen, sisällön jäsentäminen, eriyttäminen:	Työtavat, ym. opetusjärjestelyt ja -menetelmät (mm. eriyttäminen):	Tarvikkeet, materiaalit, tilat, ym. ja niihin liittyvät eriyttämisratkaisut:
	1. Jakson esittely + työn suunnittelu	1. Opettaja esittelee luokalle jakson idean. Käydään läpi kokonaisen käsityöprojektin ideaa 2. Oppilaita motivoidaan työhön keskustelemalla, sekä tarjoamalla esimerkkejä työhönsä (kerrotaan myös materiaalivaihtoehdot) 3. Oppilaat jaetaan 2-3 hengen ryhmiin.	

		Näissä ryhmissä toteutetaan vertaisarviointia	
		4. Oppilaat ideoivat ja suunnittelevat työtään à keskustelua vertaisryhmissä à palautteet suunnitelmista	
	2.Pehmeän materiaalin työstäminen	1. Oppilaat työstävät pehmeän materiaalin osuutta 2. Tunnin lopussa käydään vertaisryhmissä läpi tunnin kulkua ja jokainen saa ryhmältään palautetta toiminnastaan	Tekstiilityön luokka/ materiaaleina: villalankaa, puuvillakankaita/ tarvikkeet: ompelukoneet, puikot, neulat yms.
	3.Pehmeän materiaalin työstäminen	1. Tunnin kulku sama kuin edellisellä kerralla	
	4.Kovan materiaalin työstäminen	1. Oppilaat työstävät työnsä kovan materiaalin osuutta 2. Tunnin lopussa käydään vertaisryhmissä läpi tunnin kulkua ja jokainen saa ryhmältään palautetta toiminnasta	Teknisentyön luokka/materiaaleina: vaneria, liimapuulevyä, nauvoja/ tarvikkeet: saha, hiomapaperi, kuumaliima, pora, vasara, höylä
	5.Kovan materiaalin työstäminen	1. Tunnin kulku sama kuin edellisellä kerralla	
	6.Työn viimeistely + loppukoonti	1. Oppilailla on mahdollisuus viimeistellä työtään 2. Työt esitellään ryhmissä ja ryhmissä käydään läpi työn arviointi ja annetaan vielä palautetta toisten töistä	Tekstiili- ja teknisentyön luokat (huom! tarvitaan kaksi opettajaa). Materiaalit + tarvikkeet ks. yllä

5. Arviointi

Arvioinnissa käytetään teeman mukaisesti vertaisarviointia. Oppilaat jaetaan 2-3 hengen ryhmiin. Ryhmät jaetaan heti ensimmäisellä kerralla ja ryhmien on tarkoitus käydä jokaisen tunnin lopussa läpi ryhmän jäsenten tunnin kulkua keskustelemalla. Opetussuunnitelman (2014) sisällöllisten tavoitteiden mukaisesti oppilaat harjoittelevat palautteen antamista yksilöille. Vertaisryhmien keskustelut tukevat myös itsetuntoa ja rohkaisevat esittelemään omia ideoita. Ryhmäkoon on hyvä olla suhteellisen pieni, että jokainen pääsee ääneen ja antamaan sekä vastaanottamaan palautetta monipuolisesti. Palautteen annon lisäksi pyritään siihen, että ryhmäläiset pyytävät ensisijaisesti apua työssään ensin ryhmänsä jäseniltä. Tällä tavalla oppilaat saavat kokemusta myös toisten opettamisesta ja neuvomisesta. Myös yhteisöllisyyden tunne kasvaa, kun oppilaat toimivat

paljolti yhteistyössä keskenään. Arvioinnin välineenä on aluksi opettajan kokoamat monisteet, jotka helpottavat oppilasta pääsemään jyvälle palautteen annon ideasta. Monisteelle opettaja voi koota haluamiaan teemoja ja teeman mukaisia kysymyksiä sekä täydennettäviä lauseita. Loppujaksosta monisteet jätetään pois, jotta oppilaat pääsevät itse pohtimaan arvioitavia asioita toisten työskentelyssä/työssä.

- Ensimmäisellä tunnilla tutustutaan vertaisarviointiin. Tunnin tarkoituksena on olla kannustava ja projektiin innostava. Tämän vuoksi oppilaiden tulee kirjoittaa positiivinen palaute ryhmänsä jäsenille, näiden suunnitelmista ja mahdollisesti kommentoida sekä antaa positiivisia parannusehdotuksia suunnitelmaan liittyen, jos siltä tuntuu.
- Toisella tunnilla oppilaat pääsevät vauhtiin työnsä kanssa. Tunnin lopuksi ryhmät kokoontuvat ja jokainen kertoo tiivistetysti oman työnsä edistymisestä. Oppilaat saavat monisteen, jotka ohjaavat palautteen antamista. Palautteet kirjoitetaan muistiin.
- Kolmannella tunnilla ryhmät kokoontuvat totuttuun tapaan yhteen arviointia varten. Tällä kerralla työn pehmeiden materiaalien osuus tulisi olla valmis. Tarkoituksena on katsoa kokonaisvaltaisesti työn edistymistä tähän mennessä. Arviointi tapahtuu monisteen pohjalta. Palautteet kirjoitetaan muistiin.
- Neljännellä kerralla oppilaat pääsevät kovien materiaalien kimppuun. Tunnin lopussa ryhmät kokoontuvat ja jokainen kertoo taas tiivistetysti oman työnsä edistymisestä. Tällä kerralla palautteen anto tapahtuu ilman valmista monistetta. Arvioinnin teemana on positiivisuus ja oppilaat kirjoittavat toisilleen paperille pienimuotoisen palautteen ja kannustuksen.
- Viidennellä kerralla arvioinnin tukena on edellisen kerran materiaalit, mutta varsinaisesti arvioinnilla ei ole teemaa. Oppilaat saavat itse valita mistä antavat palautetta kuulemansa perusteella. Palautteet kirjoitetaan ylös.
- Kuudennella kerralla ryhmissä käydään koko prosessi läpi. Jokainen saa esitellä oman työnsä lopputuloksen. Oppilaat testaavat kunkin työn toimivuuden. Tämän myötä arviointi on myös toiminnallista eikä vain sanallista. Testailujen jälkeen oppilaat keskustelevat muistiin kirjattujen palautteiden pohjalta prosessin etenemisestä ja työn lopputuloksesta.

Arvioinnissa palautteen annossa harjoitellaan työskentelyn tukemista ja toisen kannustamista. Tällä pyritään luomaan oppilaiden välistä positiivista yhteishenkeä, sekä rohkaisemaan oppilaita. Palautteen antaminen ja sen vastaanottaminen on hyvää harjoittelua myös tulevaisuutta varten.

Lisäksi tämä arviointitapa on vaihtelua perinteiselle opettajan arviointimuodolle. Oppilaat saavat tässäkin ns. vapauksia ja mahdollisuuksia vaikuttaa omaan koulunkäyntiinsä.

LÄHTEET

Kopo L., Kivioja A. & Lampela M. 2014. Mallityöstä luovaan prosessiin – Matkalla lapsilähtöiseen käsityöhön. Käsityötieteen uutiset 1/2014.

OPS 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Helsinki: Opetushallitus.

Kojonkoski-Rännäli S. 2009. Käsityötaidon oppimisesta. Edu.fi.

<http://www.edu.fi/perusopetus/kasityo/pohdintoja_kasityo-oppiaineesta/kasityotaidon_oppimisesta>viitattu 18.2.2016